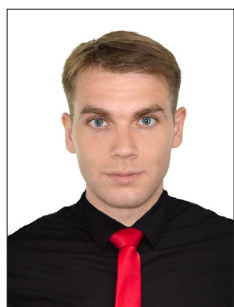

TÂNĂRUL CERCETĂTOR

CZU: 355(470+477):351.86

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19564986>

Dmitrii CIOLAC¹

dmitrii.ciolac@border.gov.md

TRAFICUL ILICIT DE ARMAMENT ÎN CONTEXTUL RĂZBOIULUI RUSO-UCRAINEAN. IMPLICAȚIILE PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Abstract: *Invația la scară largă a Ucrainei de către Federația Rusă, declanșată la 24 februarie 2022, a reconfigurat fundamental paradigma de securitate în Europa de Est, generând un context geopolitic de o complexitate fără precedent. Dincolo de consecințele umanitare și economice directe, acest conflict militar de amploare a exacerbat riscurile asociate cu fenomenul de proliferare și trafic ilicit de armament, muniții și explozivi, în special al armelor de calibru mic și ușor (SALW). Articolul de față întreprinde o analiză comprehensivă a dinamicii acestui fenomen periculos, investigând modul în care un conflict armat de o asemenea magnitudine devine o sursă de alimentare a piețelor negre de armament.*

Cercetarea explorează mecanismele de deviere a armelor de pe câmpul de luptă, examinând riscurile inerente asociate cu fluxurile masive de asistență militară internațională către Ucraina, precum și cu capturarea sau sustragerea armamentului de către actori non-statali. Se subliniază că, deși la momentul actual dovezile privind un trafic masiv de arme la nivel european sunt încă limitate, rapoartele de specialitate, precum cele emise de Inițiativa Globală Împotriva Crimei Organizate Transnaționale (GI-TOC), avertizează asupra unui potențial risc latent, denumit sugestiv „Fum pe orizont”.

În acest context, lucrarea se concentrează pe implicațiile directe și indirecte pentru securitatea națională a Republicii Moldova. Poziția sa geografică, la granița imediată cu Ucraina, o transformă într-un potențial coridor de tranzit pentru rețelele criminale organizate, care se adaptează rapid la noile oportunități ilicite create de război. O vulnerabilitate structurală de o gravitate deosebită o reprezintă situația din regiunea transnistreană, un teritoriu necontrolat de autoritățile constituționale și unde se află cel mai mare depozit de muniții din Europa de Est, la Cobasna. Se argumentează că instabilitatea și lipsa de transparență din această regiune sporește exponențial riscul ca cele peste 20.000 de tone de armament să devină o sursă majoră de trafic ilegal, alimentând grupări criminale și destabilizând întregul flanc Estic al Europei.

¹ doctorand, Școala Doctorală a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” din Chișinău, Republica Moldova, e-mail: academia.militara@army.md; șef al Serviciului securitatea aeronautică a Direcției regim și ordine publică, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al MAI, e-mail: dmitrii.ciolac@border.gov.md, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4802-7580>

Articolul analizează, de asemenea, măsurile proactive întreprinse de autoritățile moldovenești pentru a contracara aceste amenințări. Se evidențiază eforturile consolidate de supraveghere a frontierei, programele naționale de control al armelor de calibru mic și ușor, precum și campaniile de distrugere a armamentului confiscat. O importanță deosebită este acordată cooperării regionale și internaționale, lucrarea subliniind rolul crucial al parteneriatelor cu entități precum Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră (EUBAM), Europol, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Centrul de informare pentru controlul armelor de calibru mic și ușoare din Europa de Sud-Est (SEESAC). În concluzie, lucrarea demonstrează necesitatea unei abordări strategice și integrate pentru a naviga prin provocările complexe generate de traficul de armament în contextul unui conflict militar de proporții, subliniind că securitatea Republicii Moldova este intrinsec legată de stabilitatea întregii regiuni.

Cuvinte-cheie: trafic de arme, securitate, război ruso-ucrainean, Republica Moldova, armament de calibru mic, conflict armat.

ILLCIT ARMS TRAFFICKING IN THE CONTEXT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR. IMPLICATIONS FOR THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Abstract: The full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation on February 24, 2022, has fundamentally reconfigured the security paradigm in Eastern Europe, creating a geopolitical context of unprecedented complexity. Beyond the direct humanitarian and economic consequences, this large-scale military conflict has exacerbated the risks associated with the proliferation and illicit trafficking of small arms and light weapons (SALW), ammunition, and explosives. This scientific paper undertakes a comprehensive analysis of the dynamics of this dangerous phenomenon, investigating how a military conflict of such magnitude becomes a source for feeding black markets of weaponry.

The research explores the mechanisms for diverting weapons from the battlefield, examining the inherent risks associated with massive flows of international military assistance to Ukraine, as well as with the capture or theft of armaments by non-state actors. It is emphasized that, although evidence of a massive flow of arms at the European level is currently limited, specialized reports, such as those issued by the Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC), warn of a potential latent risk, suggestively named "Smoke on the Horizon."

In this context, the paper focuses on the direct and indirect implications for the national security of the Republic of Moldova. Its geographical position, on the immediate border with Ukraine, transforms it into a potential transit corridor for organized criminal networks that are rapidly adapting to the new illicit opportunities created by the war. A structural vulnerability of particular gravity is the situation in the Transnistrian region, a territory uncontrolled by constitutional authorities and where the largest ammunition depot in Eastern Europe, at Cobasna, is located. It is argued that the instability and lack of transparency in this region exponentially increase the risk that over 20,000 tons of armaments could become a major source of illicit trafficking, fueling criminal groups and destabilizing the entire eastern flank of Europe.

The article also analyzes the proactive measures undertaken by Moldovan authorities to counter these threats. It highlights the consolidated efforts of border surveillance, national programs for controlling small arms and light weapons, and campaigns for the destruction of confiscated armaments. Special importance is given to regional and international cooperation, with the paper emphasizing the crucial role of partnerships with entities such as the European Union Border Assistance Mission (EUBAM), Europol, the United Nations Development Programme (UNDP), and the South-Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of Small Arms and Light Weapons (SEESAC). In conclusion, the paper demonstrates the necessity of a strategic and integrated approach to navigate the complex challenges generated by arms trafficking in the context of a large-scale military conflict, underscoring that the security of the Republic of Moldova is intrinsically linked to the stability of the entire region.

Keywords: arms trafficking, security, Russo-Ukrainian war, Republic of Moldova, small arms, armed conflict.

1. INTRODUCERE.

Războiul de agresiune declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei la 24 februarie 2022 reprezintă un punct de inflexiune în istoria recentă a Europei, având implicații profunde și pe termen lung asupra securității continentale¹. Dincolo de consecințele militare și umanitare imediate, un aspect adesea subliniat în cercurile de securitate este potențialul conflictului de a alimenta o creștere a traficului ilicit de armament, muniții și explozivi (SALW) în regiune². Acest fenomen nu este o noutate în peisajul post-conflictual, conflictele armate fiind, prin definiție, un mediu propice pentru proliferarea armelor în afara lanțurilor de control statal³. Totuși, amploarea și durata confruntării din Ucraina, alături de asistența militară masivă oferită de partenerii internaționali, ridică o serie de întrebări și îngrijorări specifice cu privire la viitoarele dinamici ale piețelor ilicite de armament.⁴

Traficul ilegal de arme reprezintă o amenințare transnațională care erodează fundamentul securității statelor, alimentând criminalitatea organizată, terorismul și, în ultimă instanță, subminând statul de drept⁵. Acest fenomen este, prin natura sa, unul evaziv, iar cuantificarea sa exactă este o sarcină extrem de dificilă⁶. Rapoartele anterioare, precum cele ale Small Arms Survey, au estimat că, înainte de invazia la scară largă, în Ucraina se aflau deja între 2 și 3 milioane de arme de foc nereglementate, o moștenire a conflictului din Donbas început în 2014⁷. Această cifră demonstrează că țara avea deja o problemă structurală cu controlul armamentului, o vulnerabilitate exacerbată de războiul actual.

Pentru Republica Moldova, o țară mică, neutră din punct de vedere constituțional, dar situată la o distanță infimă de o zonă de război activă, riscurile sunt deosebit de acute. Proximitatea geografică, frontiera comună de sute de kilometri cu Ucraina și, mai presus de toate, situația precară a regiunii transnistrene, unde se află un depozit masiv de armament, o transformă într-un potențial nod de tranzit pentru armele ilicite⁸. Această configurație geopolitică unică transformă Republica Moldova nu doar într-un simplu observator, ci într-un actor potențial afectat direct de consecințele traficului ilegal de armament.

¹ European Commission. Republic of Moldova 2023 Report (SWD), p 3. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf (accesat la data de 10.10.25).

² UNICRI. The conflict in Ukraine and its impact on organized crime and security. Raport, 2022, p 11. Disponibil: https://unicri.org/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf (accesat la data de 22.10.25).

³ Martyniuk, A. Small Arms Survey. Measuring Illicit Arms Flows: Ukraine. Document de informare, 2017, p 2. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine.pdf> (accesat la data de 22.10.25).

⁴ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Smoke on the horizon: trends in arms trafficking from the conflict in Ukraine. Raport de cercetare, 2024. Disponibil: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/06/Smoke-on-the-horizon-trends-in-arms-trafficking-from-the-conflict-in-Ukraine-GI-TOC-June-2024.v3.pdf> (accesat la data de 24.10.25).

⁵ UNODC. Global Study on Firearms Trafficking. Viena, 2020, p 9. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Firearms/2020_REPORT_Global_Study_on_Firearms_Trafficking_2020_web.pdf (accesat la data de 22.10.25).

⁶ Martyniuk, A. Small Arms Survey. Measuring Illicit Arms Flows: Ukraine. Document de informare, 2017, p 1. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine.pdf> (accesat la 22.10.25).

⁷ *Ibidem*.

⁸ Cebotari, S. Impactul războiului din Ucraina asupra securității Republicii Moldova: Realități și Perspective. În: *Moldoscopia* nr. 1 (96), 2022, p. 435. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/432-447.pdf (accesat la 22.10.25).

În acest context, lucrarea de față își propune să exploreze cu minuțiozitate modul în care războiul din Ucraina a influențat și continuă să influențeze fenomenul traficului de armament, cu o atenție specială acordată implicațiilor pentru securitatea națională a Republicii Moldova. Se va investiga modul în care fluxurile masive de armament, de la sistemele de calibru mare până la armele de calibru mic, pot fi deviate din circuitul legal și să ajungă pe piețele ilicite⁹. De asemenea, se va analiza rolul depozitului de la Cobasna ca sursă potențială de destabilizare regională și se va evalua răspunsul autorităților moldovenești și al partenerilor internaționali în vederea contracarării acestor amenințări.

Obiectivul principal al acestei lucrări este de a oferi o analiză aprofundată, argumentată, care să depășească simpla constatare a faptelor, pentru a construi un discurs științific coerent despre cauzele, consecințele și mecanismele de contracarare a traficului de armament. Succesul pe termen lung în combaterea acestei amenințări depinde de o înțelegere holistică a interdependenței dintre conflictul regional și provocările de securitate cu care se confruntă Republica Moldova. Această abordare secvențială va permite o înțelegere aprofundată a interdependenței dintre conflictul regional și provocările de securitate cu care se confruntă Republica Moldova, contribuind astfel la formularea unor recomandări strategice pentru un răspuns eficient și durabil la o amenințare care riscă să persiste cu mult după încheierea conflictului militar.

2. METODE ȘI MATERIALE APLICATE.

Elaborarea prezentei lucrări științifice s-a bazat pe o abordare metodologică predominant calitativă, focalizată pe analiza documentară și sinteza critică a literaturii de specialitate. Această metodologie a fost adoptată ca fiind cea mai potrivită pentru a investiga un fenomen social și de securitate cu un caracter transnațional și clandestin, precum traficul ilicit de armament, unde accesul la date primare este, prin însăși natura sa, limitat și fragmentat.

Materialele de cercetare au fost selectate cu rigoare, având ca principal criteriu relevanța, credibilitatea și actualitatea informațiilor. Corpusul documentar a cuprins o gamă variată de surse, clasificate tematic pentru a asigura o analiză structurată și exhaustivă. S-a apelat în mod fundamental la rapoartele de specialitate și analizele de cercetare publicate de organizații internaționale de prestigiu și think-tank-uri recunoscute la nivel global pentru expertiza lor în domeniul controlului armamentului și al criminalității organizate. Printre acestea se numără documente de referință emise de Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC), Small Arms Survey (SAS), UNODC și SEESAC. Aceste surse au furnizat o bază de date fundamentală privind tendințele, rutele de trafic și dinamica proliferării armelor în contextul conflictului, oferind o perspectivă globală și regională asupra fenomenului.

De asemenea, au fost consultate documente strategice și oficiale, cum ar fi rapoartele periodice ale Comisiei Europene privind situația Republicii Moldova și programele naționale elaborate de instituțiile guvernamentale, inclusiv Ministerul Afacerilor Interne. Aceste materiale au fost esențiale pentru a contextualiza și a evalua răspunsul instituțional al statului și pentru a identifica măsurile legislative și operaționale de contracarare adoptate.

Procesul de cercetare a debutat cu o etapă de identificare și colectare a surselor,

⁹ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Smoke on the horizon: trends in arms trafficking from the conflict in Ukraine. Raport de cercetare, 2024. Disponibil: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/06/Smoke-on-the-horizon-trends-in-arms-trafficking-from-the-conflict-in-Ukraine-GI-TOC-June-2024.v3.pdf> (accesat la 22.10.25).

urmată de o analiză tematică a conținutului. Fiecare document a fost examinat minuțios pentru a extrage informații relevante privind sursele și rutele de trafic, actorii implicați, tipurile de armament tranzacționat și impactul fenomenului asupra securității. Ulterior, a avut loc o sinteză critică a informațiilor, prin care datele obținute din diverse surse au fost corelate și interpretate pentru a construi o narațiune coerentă și argumentată. Această abordare a permis nu doar prezentarea de fapte, ci și o înțelegere profundă a interconexiunilor cauzale dintre conflictul din Ucraina și vulnerabilitățile Republicii Moldova, demonstrând o cercetare de o profunzime necesară unui studiu științific.

3. DISCUȚII ȘI REZULTATE OBTINUTE

3.1. Dinamica și tendințele traficului ilicit de armament în contextul conflictului din Ucraina

Războiul din Ucraina, o conflagrație de o intensitate și o amploare fără precedent pe continentul european de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, a creat un mediu de securitate profund perturbat, în care riscul de proliferare și trafic ilicit de armament, muniții și explozivi a atins cote alarmante. Acest fenomen, deși nu este nou în contextul conflictelor armate, prezintă în cazul Ucrainei particularități unice care merită o analiză detaliată. Războiul, prin definiție, reprezintă o sursă majoră de armament de calibru mic și ușor (SALW), dar și de alte tipuri de muniții și echipamente, care, inevitabil, își găsesc drumul pe piețele ilicite, fie prin furt și abandon, fie prin vânzarea directă de către combatanți¹⁰. Analiza situației din Ucraina demonstrează că, în ciuda eforturilor de control, un aflus masiv de arme pe piețele negre europene este un scenariu plauzibil, care, conform rapoartelor de specialitate, se profilează deja „la orizont”¹¹.

Un factor fundamental care contribuie la acest risc este fluxul masiv și continuu de asistență militară internațională către Ucraina. Deși esențială pentru capacitatea statului de a se apăra împotriva agresiunii ruse, această asistență ridică întrebări complexe și pe termen lung privind trasabilitatea și controlul armamentului¹². De exemplu, Planul de acțiune al Statelor Unite pentru limitarea deturnărilor de arme în Ucraina, elaborat în strânsă cooperare cu partenerii europeni și ucraineni, ilustrează îngrijorarea legitimă la cel mai înalt nivel politic cu privire la eventualele scurgeri de armament¹³. Acest plan nu este doar un exercițiu birocratic, ci reflectă o conștientizare profundă a faptului că, odată ce armele intră într-o zonă de conflict de o asemenea magnitudine, controlul lor absolut devine o provocare imensă. Războiul hibrid, caracterizat de un amestec de actori statali și non-statali, și de frontiere fluide, estompează granițele dintre legalitate și ilegalitate, creând un teren fertil pentru proliferarea armelor¹⁴. În aceste condiții, armele pot fi pierdute,

¹⁰ UNICRI. The conflict in Ukraine and its impact on organized crime and security. Raport, 2022, p. 10. Disponibil: https://unicri.org/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf (accesat la 22.10.25).

¹¹ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Smoke on the horizon: trends in arms trafficking from the conflict in Ukraine. Raport de cercetare, 2024, pp. 1-2. Disponibil: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/06/Smoke-on-the-horizon-trends-in-arms-trafficking-from-the-conflict-in-Ukraine-GI-TOC-June-2024.v3.pdf> (accesat la 24.10.25).

¹² Magrin, M. A Bang for Your Buck – un comentariu al Planului de acțiune al SUA de limitare a deturnărilor și a traficului de arme în Ucraina. În: Journal of Illicit Economies and Development, 6(2), 2024, pp. 19-25. Disponibil: <https://jied.lse.ac.uk/articles/238/files/667ea94ce831b.pdf> (accesat la 22.10.25).

¹³ *Ibidem*, p. 19.

¹⁴ Schroeder, M., Shumska, O. Making a Killing: Illicit Ammunition in Ukraine. Small Arms Survey. 2021, pp. 1-2.

abandonate pe câmpul de luptă, sustrate din depozite sau chiar vândute pe piața neagră de către indivizi sau grupări criminale care profită de haosul generat de conflict¹⁵.

Înainte de invazia la scară largă, cercetările Small Arms Survey indicau deja o prezență semnificativă a armamentului ilicit în Ucraina, o consecință directă a conflictului din Donbas, început în 2014¹⁶. Un raport al Inițiativei Globale Împotriva Crimei Organizate Transnaționale (GI-TOC), intitulat „Smoke on the Horizon”, avertizează că, deși un val masiv de armament din Ucraina nu a fost încă detectat la nivel european, riscul este „la orizont”¹⁷. Acest lucru sugerează că rețelele criminale nu se bazează pe oportunități întâmplătoare, ci se adaptează strategic și se pregătesc pentru a exploata potențialul de trafic al armelor odată ce conflictul militar se va stabiliza. Această adaptare include utilizarea platformelor *dark web* pentru a facilita tranzacții cu un grad ridicat de anonimitate, oferind o imagine clară a modului în care grupurile criminale transnaționale se interconectează rapid cu noile realități ale conflictului¹⁸.

Pe lângă armele de calibru mic și ușor, o dimensiune adesea subestimată a proliferării este cea a munițiilor și a componentelor de arme¹⁹. Munițiile sunt mai ușor de transportat și de ascuns decât armele complete, sunt mai greu de detectat la punctele de frontieră și, prin urmare, reprezintă un risc major de a alimenta criminalitatea organizată. Traficul cu muniții de tip militar, detonatoare și explozivi poate crește considerabil puterea de foc a grupurilor criminale, permițându-le să comită infracțiuni de o gravitate sporită. Rapoartele recente ale UNODC subliniază modul în care grupurile de crimă organizată transnațională se adaptează și exploatează instabilitatea cauzată de conflict, implicându-se nu doar în traficul de arme, ci și în alte activități ilicite, precum traficul de persoane sau contrabanda cu bunuri²⁰. Această convergență a piețelor ilicite creează o economie a conflictului, care este extrem de greu de monitorizat și de contracarat.

Poziția geografică a Ucrainei o transformă într-un nod central în cadrul rețelelor de trafic de armament. Istoric, principalele rute de trafic de arme din Balcani au fost monitorizate și, într-o oarecare măsură, perturbate de eforturile comune ale autorităților europene. Războiul din Ucraina, însă, a deschis noi coridoare și a revitalizat conexiuni ilicite, mutând potențial centrul de greutate al traficului spre Est²¹. O atenție deosebită este

Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org//sites/default/files/resources/SAS-Report-Illicit-Ammunition-Ukraine.pdf> (accesat la 22.10.25).

¹⁵ UNICRI. The conflict in Ukraine and its impact on organized crime and security. Raport, 2022, p. 10. Disponibil: https://unicri.org/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf (accesat la 29.10.25).

¹⁶ Schroeder, M., & Shumska, O. Making a Killing: Illicit Ammunition in Ukraine. Small Arms Survey. 2021, pp. 1-2. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org//sites/default/files/resources/SAS-Report-Illicit-Ammunition-Ukraine.pdf> (accesat la 22.10.25).

¹⁷ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Smoke on the horizon: trends in arms trafficking from the conflict in Ukraine. Raport de cercetare, 2024, p. 1-2. Disponibil: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/06/Smoke-on-the-horizon-trends-in-arms-trafficking-from-the-conflict-in-Ukraine-GI-TOC-June-2024.v3.pdf> (accesat la 22.10.25).

¹⁸ *Ibidem*, p. 25.

¹⁹ Schroeder, M., Shumska, O. Making a Killing: Illicit Ammunition in Ukraine. Small Arms Survey. 2021, p. 14. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org//sites/default/files/resources/SAS-Report-Illicit-Ammunition-Ukraine.pdf> (accesat la 21.10.25).

²⁰ UNODC. Ukraine: Organized Crime Dynamics in the Context of War. 2025. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Ukraine/Ukraine_OC_Study.pdf (accesat la 05.11.25).

²¹ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Tomorrow's Fire: Future Trends in Arms Trafficking from the Ukraine Conflict. Raport de conferință. 2025, p. 3. Disponibil: https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2025/02/Tomorrows-Fire_conference-report.v1-MR-PB-MR-18-Feb-PB-PG-MR-PB2.pdf (accesat la 22.10.25).

acordată graniței cu Uniunea Europeană și, în special, cu Republica Moldova. Vulnerabilitatea Moldovei este amplificată de frontiera sa divizată pe porțiuni extrem de vulnerabile cu Ucraina, care poate fi utilizată ca o rută de tranzit pentru armele destinate piețelor europene²². Regiunea transnistreană, controlată de un regim separatist și având o prezență militară rusă, reprezintă o problemă deosebit de acută, un spațiu nereglementat și greu de monitorizat, care poate servi drept „hub” pentru activitățile criminale. Instabilitatea din această regiune sporește exponențial riscul ca cele peste 20.000 de tone de armament de la Cobasna să devină o sursă majoră de trafic ilegal, alimentând grupări criminale și destabilizând întregul flanc Estic al Europei.

Analiza fenomenului demonstrează că traficul de arme nu se desfășoară întotdeauna pe scară industrială, ci adesea prin rețele de contrabandă mai mici, cu trafic transfrontalier de tip „ant-trafficking”²³. Aceste rețele, formate din grupuri mici sau doar din câțiva indivizi, transportă arme peste graniță pentru a le vinde pe piețele locale sau regionale. Aceste fenomene de micro-trafic sunt extrem de dificil de detectat și de combătut, deoarece nu necesită infrastructuri complexe și pot fi integrate în alte forme de contrabandă, cum ar fi traficul de țigări sau de alcool. Adaptabilitatea și descentralizarea acestor rețele criminale le fac extrem de rezistente la eforturile de aplicare a legii, iar soluțiile necesită o cooperare internațională extinsă și mecanisme de schimb de informații în timp real.

3.2. Implicațiile traficului de armament asupra securității naționale a Republicii Moldova

Contextul geopolitic generat de conflictul armat din Ucraina a expus Republica Moldova unor riscuri de securitate fără precedent, transformând-o dintr-o zonă de relativă stabilitate într-un flanc potențial vulnerabil al Europei de Est. Poziția sa geografică, la granița imediată cu un teatru de război activ, o face susceptibilă la o serie de amenințări transfrontaliere, dintre care traficul ilicit de armament este considerat una dintre cele mai grave și cu consecințe pe termen lung. Aceste riscuri nu sunt doar exogene, generate de instabilitatea din țara vecină, ci se suprapun peste vulnerabilități structurale interne, creând un cocktail exploziv care necesită o abordare strategică și integrată²⁴.

Una dintre cele mai evidente vulnerabilități ale Republicii Moldova este proximitatea sa geografică și frontiera extinsă de 1.222 de kilometri cu Ucraina. Deși autoritățile moldovenești și-au consolidat considerabil capacitățile de monitorizare și control la trecerea frontierei în ultimii ani, o asemenea lungime și diversitate a terenului reprezintă o provocare continuă. Războiul a generat un aflus masiv de refugiați, dar și de bunuri și persoane, creând un mediu haotic pe care rețelele criminale transnaționale îl pot exploata pentru a disimula traficul de arme și muniții. Această presiune constantă asupra capacităților statale, amplificată de amenințările hibride și de presiunile economice, poate eroda eficacitatea sistemului de securitate al frontierei²⁵. Mai mult, prezența unor zone izolate și slab controlate de autorități, în special în regiunea transnistreană, face ca un control total și hermetic să fie practic imposibil.

²² Martyniuk, A. Small Arms Survey. Measuring Illicit Arms Flows: Ukraine. Document de informare, 2017. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine.pdf> (accesat la 22.10.25).

²³ *Ibidem*, p. 10.

²⁴ European Commission. Republic of Moldova 2023 Report (SWD), p. 5. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf (accesat la 26.10.25).

²⁵ *Ibidem*.

Probabil cea mai serioasă amenințare la adresa securității Republicii Moldova, amplificată exponențial de contextul războiului, este situația din regiunea transnistreană și, în special, prezența depozitului de armament de la Cobasna²⁶. Acest teritoriu, o fâșie de pământ necontrolată de autoritățile constituționale de la Chișinău, este administrat de un regim separatist, susținut de o prezență militară rusă – așa-numitele trupe de menținere a păcii (Operative Group of Russian Forces). Depozitul de la Cobasna, un vestigiu al Războiului Rece, este considerat cel mai mare din Europa de Est, conținând o cantitate estimată la peste 20.000 de tone de muniții și armament sovietic²⁷. Deși a fost subiectul unor discuții și eforturi internaționale de a fi eliminat în ultimele decenii, statutul său incert și prezența militară a trupelor ruse transformă acest depozit într-o sursă masivă de potențial trafic ilicit. Orice cantitate, oricât de mică, deturnată sau vândută din acest stoc ar putea alimenta rețelele criminale transnaționale pentru zeci de ani, având un impact destabilizator mult dincolo de granițele Republicii Moldova. Riscul nu se limitează doar la o eventuală explozie, cu consecințe umanitare și ecologice catastrofale, ci și la posibilitatea ca o parte din acest armament să ajungă pe piețele negre, alimentând grupări criminale și teroriste pe întregul continent. Instabilitatea și lipsa de transparență din regiune sporește exponențial acest risc, transformând Cobasna dintr-un simplu depozit într-un simbol al vulnerabilității structurale a Republicii Moldova²⁸.

Proximitatea frontierei cu Ucraina, dublată de situația din Transnistria, creează un mediu favorabil pentru criminalitatea organizată. Afluxul de armament militar de proveniență necunoscută și cu o putere de foc superioară armelor de foc civile, ar putea schimba fundamental dinamica criminalității în Republica Moldova. Un raport UNODC subliniază modul în care grupurile de crimă organizată transnațională exploatează instabilitatea cauzată de conflictele armate, adaptându-se rapid la noi oportunități ilicite²⁹. Acestea se implică nu doar în traficul de arme, ci și în alte activități, precum traficul de persoane sau contrabanda cu bunuri, creând o piață ilicită complexă și interconectată. În trecut, studiile privind armele de calibru mic și ușor în Moldova indicau un nivel relativ scăzut de violență armată, un succes al programelor naționale de control și al eforturilor de colectare a armelor³⁰. Cu toate acestea, aceste date ar putea deveni irelevante în fața unei posibile scurgeri de armament. Grupurile criminale ar putea folosi situația din Ucraina pentru a se dota cu armament de proveniență militară, ceea ce ar crește substanțial amenințarea la adresa forțelor de ordine și a securității publice. Un nivel crescut de violență armată generează, de asemenea, o scădere a încrederii cetățenilor în instituțiile statului, ceea ce subminează fundamentul unei societăți stabile și democratice³¹. Prin urmare, combaterea traficului de armament devine nu doar o problemă de securitate, ci și o chestiune de stabilitate socială și politică, cu impact direct asupra coeziunii naționale și a

²⁶ Cebotari, S. Zona transnistreană a Republicii Moldova în contextul războiului din Ucraina. În: Teoria și Practica administrației publice, 2022, p. 123. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/122-127_29.pdf (accesat la 22.10.25).

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ European Commission. Republic of Moldova 2023 Report (SWD), p. 8. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf (accesat la 22.10.25).

²⁹ UNODC. Ukraine: Organized Crime Dynamics in the Context of War. 2025. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Ukraine/Ukraine_OC_Study.pdf (accesat la 22.10.25).

³⁰ Saferworld. Small Arms and Light Weapons Survey of Moldova. 2006. Disponibil: <https://www.saferworld-global.org/downloads/pubdocs/Moldova%20Survey%20ROMANIAN.pdf> (accesat la 22.10.25).

³¹ SEESAC. Studiu privind armele de calibru mic și armamentul ușor (SALW). 2019. Disponibil: https://www.seesac.org/f/docs/SALW-Surveys/web_Moldova_SALW-Survey_ROM.pdf (accesat la 02.11.25).

percepției publice asupra capacității statului de a proteja cetățenii.

Pentru a contracara aceste amenințări, Republica Moldova a adoptat o serie de măsuri proactive. Autoritățile moldovenești și-au consolidat eforturile de supraveghere a frontierei, în special pe segmentul care se învecinează direct cu Ucraina, prin modernizarea echipamentelor și intensificarea patrulelor. Programele naționale de control al armelor de calibru mic și ușor (SALW) au fost revizuite și adaptate la noul context, cu un accent sporit plasat pe campaniile de distrugere a armamentului confiscat pentru a-l scoate definitiv din circulație. Cu toate acestea, este recunoscut faptul că o abordare pur națională nu este suficientă pentru a face față unui fenomen transnațional. O importanță deosebită este acordată cooperării regionale și internaționale, iar rolul parteneriatelor cu entități precum Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră (EUBAM), Europol, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Centrul de informare pentru controlul armelor de calibru mic și ușoare din Europa de Sud-Est (SEESAC) este crucial. Aceste parteneriate facilitează schimburi de informații, expertiză și bune practici, esențiale pentru contracararea rețelelor criminale care operează la nivel regional. Un raport al Small Arms Survey a demonstrat modul în care eforturile de colaborare în Europa de Sud-Est au contribuit la o scădere a traficului de arme din regiunea Balcanilor de Vest, iar aceste lecții pot fi aplicate și în cazul Ucrainei și Republicii Moldova³². Traficul de arme nu se desfășoară întotdeauna pe scară industrială, ci adesea prin rețele de contrabandă mai mici, de tip „ant-trafficking”, în care grupuri mici sau chiar indivizi solitari transportă arme peste graniță. Aceste fenomene de micro-trafic sunt extrem de dificil de detectat și de combătut, deoarece nu necesită infrastructuri complexe și pot fi integrate în alte forme de contrabandă.

Prin urmare, implicațiile traficului de armament asupra securității naționale a Republicii Moldova sunt multiple și interconectate. Ele pornesc de la vulnerabilitățile structurale ale statului și se amplifică sub presiunea conflictului din Ucraina și a situației din regiunea transnistreană. Succesul pe termen lung în vederea combaterii acestei amenințări depinde nu doar de o creștere a capacităților de control, ci și de o înțelegere holistică a interdependenței dintre conflictul regional și provocările interne de securitate. Abordarea trebuie să fie una strategică, integrată, care să combine eforturile naționale de consolidare a statului de drept cu o cooperare regională și internațională extinsă. Doar prin acțiuni coerente și coordonate, Republica Moldova poate naviga prin provocările complexe generate de traficul de armament și va contribui la stabilitatea întregii regiuni.

3.3. Măsuri și mecanisme de contracarare la nivel național și internațional

Dezvoltarea și intensificarea conflictului armat de mare anvergură din Ucraina a generat un mediu de securitate regional cu multiple straturi de amenințări și vulnerabilități, având un impact direct și indirect asupra stabilității Republicii Moldova. Unul dintre cele mai semnificative riscuri emergente, cu potențial destabilizator pe termen lung, este traficul ilicit de armament, muniții și explozivi (SALW)³³. Acest fenomen nu este o noutate absolută în peisajul post-sovietic, având în vedere existența unor stocuri considerabile de armament ilegal, dar magnitudinea și dinamica războiului actual ridică problema la un

³² Martyniuk, A. Small Arms Survey. Measuring Illicit Arms Flows: Ukraine. Document de informare, 2017, p. 10. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine.pdf> (accesat la 22.10.25).

³³ UNICRI. The conflict in Ukraine and its impact on organized crime and security. Raport, 2022, p. 11. Disponibil: https://unicri.org/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf (accesat la 20.10.25).

nivel de complexitate fără precedent.

Pentru Republica Moldova, o țară cu o frontieră de peste 1.200 de kilometri cu Ucraina și cu o regiune separatistă, Transnistria, unde se află un depozit masiv de armament, riscurile sunt deosebit de acute. Răspunsul autorităților moldovenești și al partenerilor internaționali la această amenințare a evoluat rapid de la măsuri ad-hoc la o abordare strategică, proactivă și integrată, concentrată pe o serie de mecanisme de contracarare la nivel național și internațional. Această analiză detaliată explorează atât eforturile interne de consolidare a securității, cât și rolul crucial al cooperării internaționale în prevenirea și combaterea traficului de arme, cu o atenție deosebită acordată contextului actual și viitoarelor tendințe.

Conștientizarea faptului că un conflict de o asemenea anvergură poate inunda piețele ilicite cu arme a determinat autoritățile Republicii Moldova să adopte o serie de măsuri de securitate interioară și de control la frontieră. Primul pilon al acestei strategii a fost intensificarea controlului la hotar. Poliția de Frontieră a implementat tehnologii avansate de supraveghere și sisteme de analiză a riscurilor pentru a monitoriza fluxurile masive de oameni și bunuri, inclusiv refugiații și ajutorul umanitar, care ar fi putut fi exploatare de rețelele criminale pentru a disimula traficul de arme³⁴. Această măsură a fost esențială pentru a preveni devierea armelor din zona de conflict spre teritoriul național. Colaborarea bilaterală cu omologii ucraineni a fost consolidată, permițând schimbul de informații în timp real și derularea de operațiuni comune pentru a identifica și a neutraliza potențialele rute de contrabandă, inclusiv cele de tip „ant-trafficking”, care folosesc căi de transport neconvenționale și greu de detectat³⁵.

Al doilea pilon al strategiei naționale a fost consolidarea cadrului legal și operațional. În acest sens, a fost elaborat și implementat un Program Național de Control al Armelor de Calibru Mic și Ușor, al cărui scop principal este modernizarea legislației, dar și a capacităților tehnice ale instituțiilor responsabile, cum ar fi Ministerul Afacerilor Interne, Poliția de Frontieră și Serviciul Vamal³⁶. O componentă crucială a acestui program este dezvoltarea unor sisteme electronice de înregistrare și trasabilitate a armelor de foc, care permit o monitorizare mai eficientă a circuitului legal al armelor și o identificare rapidă a celor deturnate. Această capacitate este un instrument fundamental în lupta împotriva traficului ilicit, deoarece facilitează investigațiile și previne ca armele să ajungă pe piețele negre.

Un al treilea element al eforturilor naționale îl reprezintă campaniile de distrugere a armamentului confiscat sau predat voluntar. Aceste acțiuni, adesea sprijinite de parteneri internaționali, au un dublu rol: pe de o parte, ele elimină fizic armele din circuitul ilegal, asigurându-se că nu vor putea fi folosite în viitor la comiterea de infracțiuni, iar pe de altă parte, transmit un mesaj clar către public cu privire la seriozitatea fenomenului și la angajamentul autorităților de a-l combate³⁷. Programele de amnistie pentru predarea volun-

³⁴ Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Programul Management Integrat al Frontierei de Stat. Raport, 2023. Disponibil: <https://mai.gov.md/sites/default/files/Activitatea/Rapoarte/Raport%20PMIFS%20-%202023.pdf> (accesat la 22.10.25).

³⁵ poliția.md. Peste 2 100 de arme de foc distruse prin topire. 2025. Disponibil: <https://mai.gov.md/ro/node/9579> (accesat la 22.10.25).

³⁶ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Tomorrow's Fire: Future Trends in Arms Trafficking from the Ukraine Conflict. Raport de conferință, 2025. Disponibil: https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2025/02/Tomorrows-Fire_conference-report.v1-MR-PB-MR-18-Feb-PB-PG-MR-PB2.pdf (accesat la 22.10.25).

³⁷ poliția.md. Peste 2 100 de arme de foc distruse prin topire. 2025, p. 5. Disponibil: <https://mai.gov.md/ro/node/9579> (accesat la 21.10.25).

tară a armelor deținute ilegal s-au dovedit a fi eficiente în alte regiuni post-conflictuale, contribuind la reducerea numărului de arme aflate în posesia neautorizată a civililor și a grupurilor criminale³⁸.

Eforturile naționale ale Republicii Moldova ar fi sortite eșecului fără o cooperare strânsă cu parteneri internaționali și regionali. Natura transnațională a traficului de armament impune o abordare coordonată și bazată pe partajarea de informații. Organizații precum Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și Ucraina (EUBAM), Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Europol și UNODC joacă un rol crucial în furnizarea de asistență tehnică, schimb de informații și coordonare operațională³⁹. Aceste entități contribuie la consolidarea capacităților instituționale prin programe de instruire, donații de echipament modern și sprijin la elaborarea de politici publice, adaptate la dinamica schimbătoare a conflictului din Ucraina⁴⁰.

Un parteneriat deosebit de important este cel cu SEESAC (Centrul de informare pentru controlul armelor de calibru mic și ușoare din Europa de Sud-Est) și alte inițiative similare, susținute de Uniunea Europeană și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Aceste colaborări au permis implementarea unor proiecte esențiale, inclusiv dezvoltarea registrelor electronice de armament, modernizarea echipamentelor de marcare și formarea personalului, consolidând astfel capacitatea Moldovei de a monitoriza și de a combate traficul⁴¹. Schimbul de informații în timp real cu țările vecine și cu structurile de aplicare a legii europene este vital pentru a preveni devierea armelor din Ucraina către Republica Moldova și, ulterior, spre piețele criminale din Vestul Europei.

Un raport al Frontex subliniază importanța parteneriatelor consolidate în vederea contracarării amenințărilor transfrontaliere și a vulnerabilităților lanțurilor de aprovizionare ilicite, argumentând că o reacție rapidă și coordonată este singura cale eficientă de a contracara rețelele criminale transnaționale⁴². În plus, un raport din 2025 al Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC) subliniază necesitatea consolidării unei rețele de experți europeni în controlul armelor, a forțelor de aplicare a legii și a factorilor de decizie. Raportul „Tomorrow’s Fire” argumentează că aceste rețele trebuie să fie bazate pe încredere reciprocă și pe metodologii bine dezvoltate și interoperabile, ca să contracareze piețele de arme pentru infracțiunile organizate. Nodurile din rețea trebuie să fie bine informate, libere să partajeze date și să-și reprezinte țara sau organizația⁴³. Acest lucru indică o evoluție a gândirii de securitate de la o abordare bazată pe state la o una fundamentată pe rețele, care este mai adecvată pentru a face față piețelor ilicite agile și adaptabile.

O altă dimensiune crucială a cooperării internaționale o reprezintă asistența acordată pentru securizarea depozitului de la Cobasna și monitorizarea situației din regiuni-

³⁸ SEESAC. Studiu privind armele de calibru mic și armamentul ușor (SALW). 2019. Disponibil: https://www.seesac.org/f/docs/SALW-Surveys/web_Moldova_SALW-Survey_ROM.pdf (accesat la 22.10.25).

³⁹ European Commission. Republic of Moldova 2023 Report (SWD), p. 10. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf (accesat la 22.10.25).

⁴⁰ Frontex. Annual Risk Analysis Report. 2023, p. 11. Disponibil: https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/ARA_2023.pdf (accesat la 22.10.25).

⁴¹ SEESAC. Studiu privind armele de calibru mic și armamentul ușor (SALW). 2019. Disponibil: https://www.seesac.org/f/docs/SALW-Surveys/web_Moldova_SALW-Survey_ROM.pdf (accesat la 26.10.25).

⁴² Frontex. Annual Risk Analysis Report. 2023, p. 11. Disponibil: https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/ARA_2023.pdf (accesat la 22.10.25).

⁴³ Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC). Smoke on the horizon: trends in arms trafficking from the conflict in Ukraine. Raport de cercetare, 2024, p. 16. Disponibil: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/06/Smoke-on-the-horizon-trends-in-arms-trafficking-from-the-conflict-in-Ukraine-GI-TOC-June-2024.v3.pdf> (accesat la 22.10.25).

nea transnistreană. Depozitul de la Cobasna, considerat cel mai mare din Europa de Est, conține o cantitate estimată la peste 20.000 de tone de muniții și armament sovietic. Deși a fost subiectul unor discuții internaționale timp de decenii, statutul său incert și prezența militară a trupelor ruse de menținere a păcii (Operative Group of Russian Forces) în regiune transformă acest depozit într-o sursă masivă de potențial trafic ilicit⁴⁴. Orice cantitate, oricât de mică, deturnată sau vândută din acest stoc ar putea alimenta rețelele criminale transnaționale pentru zeci de ani, având un impact destabilizator mult dincolo de granițele Republicii Moldova. Riscul nu se limitează doar la o eventuală explozie, ci și la posibilitatea ca o parte din acest armament să ajungă pe piețele negre, alimentând grupări criminale și teroriste pe întregul continent. Instituțiile internaționale, precum OSCE, au un rol important în facilitarea dialogului și a inspecțiilor, chiar și în condițiile dificile ale unui teritoriu necontrolat de autoritățile constituționale de la Chișinău⁴⁵.

Războiul din Ucraina a creat un mediu fluid și haotic, propice pentru dezvoltarea piețelor ilicite de armament. Rapoarte precum „Smoke on the Horizon” ale GI-TOC arată că, deși un val masiv de arme din Ucraina nu a inundat încă piețele europene, riscul este „la orizont”⁴⁶. Acesta sugerează că rețelele criminale nu se bazează pe oportunități întâmplătoare, adaptându-se strategic și pregătindu-se pentru a exploata potențialul de trafic al armelor odată ce conflictul militar se va stabiliza. Pe lângă armele de calibru mic și ușor, o dimensiune adesea subestimată a proliferării este cea a munițiilor și a componentelor de arme⁴⁷. Munițiile sunt mai ușor de transportat și de ascuns decât armele complete, sunt mai greu de detectat la punctele de frontieră și, prin urmare, reprezintă un risc major de a alimenta criminalitatea organizată.

Proliferarea armelor de foc în spațiul public are un impact direct și negativ asupra securității cetățenilor și a statului de drept. Un aflux de arme din zona de conflict ar putea duce la o creștere a infracțiunilor violente, inclusiv omucideri, jafuri și acte de terorism⁴⁸. Deși studiile privind armele de calibru mic și ușor în Moldova, realizate înainte de conflict, indicau un nivel relativ scăzut de violență armată⁴⁹, aceste date ar putea deveni irelevante în fața unei posibile scurgeri de armament. Grupurile criminale organizate din Republica Moldova ar putea folosi situația din Ucraina pentru a se dota cu armament de proveniență militară, ceea ce ar crește substanțial amenințarea la adresa forțelor de ordine și a securității publice.

Războiul de agresiune din Ucraina a generat un mediu complex și volatil, în care traficul ilicit de armament reprezintă o amenințare latentă, dar deosebit de gravă pentru stabilitatea regională și securitatea națională a Republicii Moldova. Analiza a demonstrat că, deși o proliferare masivă a armelor nu a fost încă detectată la o scară alarmantă, riscurile

⁴⁴ Cebotari, S. Zona transnistreană a Republicii Moldova în contextul războiului din Ucraina. În: Teoria și Practica administrației publice, 2022, p. 123. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/122-127_29.pdf (accesat la 22.10.25).

⁴⁵ *Ibidem*, p. 125.

⁴⁶ Magrin, M. A Bang for Your Buck – un comentariu al Planului de acțiune al SUA de limitare a deturnărilor și a traficului de arme în Ucraina. În: Journal of Illicit Economies and Development, 6(2), 2024, pp. 1-2. Disponibil: <https://jied.lse.ac.uk/articles/238/files/667ea94ce831b.pdf> (accesat la 22.10.25).

⁴⁷ Martyniuk, A. Small Arms Survey. Measuring Illicit Arms Flows: Ukraine. Document de informare, 2017. Disponibil: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine.pdf> (accesat la 22.10.25).

⁴⁸ UNODC. Ukraine: Organized Crime Dynamics in the Context of War. 2025. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Ukraine/Ukraine_OC_Study.pdf (accesat la 22.10.25).

⁴⁹ Saferworld. Small Arms and Light Weapons Survey of Moldova. 2006. Disponibil: <https://www.saferworld-global.org/downloads/pubdocs/Moldova%20Survey%20ROMANIAN.pdf> (accesat la 22.10.25).

structurale și factorii de context, precum proximitatea geografică, frontiera cu porțiuni de necontrolat în legătură cu situația din regiunea transnistreană, transformă țara într-un punct de vulnerabilitate major. Combaterea acestui fenomen necesită o abordare integrată, care combină eforturile naționale de consolidare a capacităților instituționale cu o cooperare internațională robustă. Succesul pe termen lung depinde de intensificarea supravegherii la frontieră, de implementarea unor politici coerente de control al armelor și de participarea activă a Republicii Moldova la mecanismele de securitate regională și globală. O atenție specială trebuie acordată, în continuare, monitorizării depozitului de armament de la Cobasna și a oricăror activități criminale care ar putea utiliza regiunea transnistreană ca rută de trafic.

Prin urmare, studiul de față subliniază că, pe lângă eforturile diplomatice de soluționare a conflictului, este esențial ca Republica Moldova și partenerii săi să mențină o stare de alertă sporită și să continue să investească în măsuri preventive și de contracarare. Numai printr-o abordare strategică, proactivă și bazată pe cooperare se pot diminua riscurile asociate cu traficul ilicit de armament și se poate asigura un viitor mai sigur pentru Republica Moldova și întreaga regiune, contribuindu-se astfel la stabilitatea întregului flanc Estic al Europei. Viitoarele eforturi trebuie să se concentreze pe adaptarea continuă la dinamica piețelor ilicite, care sunt din ce în ce mai interconectate și se bazează pe inovații tehnologice, precum platformele din *dark web*. Consolidarea rețelelor de informații și a parteneriatelor de tip „network-to-network” la nivel regional și european va fi cheia pentru a contracara în mod eficient această amenințare în continuă evoluție.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

- Ash, T., Bohr, A., et al. *Defending Europe's Future and the Dangers of a False Peace*. 2023, Chatham House.
- Buscemi, F., Duquet, N., Golovko, E., & Woods, E. *Proliferarea ilegală a armelor de foc la periferia UE: cazul Ucrainei*. 2020.
- Cebotari, S. *Zona transnistreană a Republicii Moldova în contextul războiului din Ucraina*. În: *Teoria și Practica administrației publice*, 2022, p. 123. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/122-127_29.pdf [accesat la 20.10.25].
- Cebotari, S. *Impactul războiului din Ucraina asupra securității Republicii Moldova: Realități și Perspective*. În: *Moldoscopie nr. 1 96*, 2022, p. 435. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/432-447.pdf [accesat la 22.10.25].
- European Commission. *Republic of Moldova 2023 Report SWD*. Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf [accesat la 01.11.25].
- European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine EUBAM. *O nouă inițiativă comună de combatere a traficului ilicit de arme, muniții și explozivi*. 2019.
- Frontex. *Annual Risk Analysis Report*. 2023. Disponibil: https://www.frontex.europa.eu/assets/Publications/General/ARA_2023.pdf [accesat la 24.10.25].
- Galeotti, M., & Arutunyan, A. *GI-TOC. Peace and proliferation: The Russo-Ukrainian war and the illegal arms trade*, 2023.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime GI-TOC. *Smoke on the horizon: trends in arms trafficking from the conflict in Ukraine*. Raport de cercetare, 2024, p.

16. Disponibil: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2024/06/Smoke-on-the-horizon-trends-in-arms-trafficking-from-the-conflict-in-Ukraine-GI-TOC-June-2024.v3.pdf> [accesat la 22.10.25].
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime GI-TOC. Tomorrow's Fire: Future Trends in Arms Trafficking from the Ukraine Conflict. Raport de conferință. 2025, Disponibil: https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2025/02/Tomorrows-Fire_conference-report.v1-MR-PB-MR-18-Feb-PB-PG-MR-PB2.pdf [accesat la 19.10.25].
- Institutul pentru Studii și Apărare. Impactul conflictului armat ruso-ucrainean asupra securității naționale a Republicii Moldova. 2022.
- Magrin, M. A Bang for Your Buck – un comentariu al Planului de acțiune al SUA de limitare a deturnărilor și a traficului de arme în Ucraina. În: *Journal of Illicit Economies and Development*, 62, 2024, pp. 19-25. Disponibil: <https://jied.lse.ac.uk/articles/238/files/667ea94ce831b.pdf> [accesat la 22.10.25].
- Martyniuk, A. Small Arms Survey. Measuring Illicit Arms Flows: Ukraine. Document de informare, 2017. Disponibil: <https://www.smallarmsurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine.pdf> [accesat la 18.10.25].
- Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Raport, 2023. Disponibil: <https://mai.gov.md/sites/default/files/Activitatea/Rapoarte/Raport%20PMIFS%20-%202023.pdf> [accesat la 22.10.25].
- poliția.md. Peste 2 100 de arme de foc distruse prin topire. 2025. Disponibil: <https://mai.gov.md/ro/node/9579> [accesat la 22.10.25].
- Saferworld. Small Arms and Light Weapons Survey of Moldova. 2006. Disponibil: <https://www.saferworld-global.org/downloads/pubdocs/Moldova%20Survey%20ROMANIAN.pdf> [accesat la 25.10.25].
- Schroeder, M., Shumska, O. Making a Killing: Illicit Ammunition in Ukraine. *Small Arms Survey*. 2021, pp. 1-2. Disponibil: <https://www.smallarmsurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-Report-Illicit-Ammunition-Ukraine.pdf> [accesat la 22.10.25].
- SEESAC. Studiu privind armele de calibru mic și armamentul ușor SALW. 2019. Disponibil: https://www.seesac.org/f/docs/SALW-Surveys/web_Moldova_SALW-Survey_ROM.pdf [accesat la 02.11.25].
- TraCCC / GMU. Regional Hubs of Illicit Trade: Ukraine. 2024.
- UNDP / Small Arms Survey. Moldova SALW Survey. 2018.
- UNICRI. The conflict in Ukraine and its impact on organized crime and security. Raport, 2022. Disponibil: https://unicri.org/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf [accesat la data de 26.10.25].
- UNODC. Global Study on Firearms Trafficking. Viena, 2020. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Firearms/2020_REPORT_Global_Study_on_Firearms_Trafficking_2020_web.pdf [accesat la data de 22.10.25].
- UNODC. Ukraine: Organized Crime Dynamics in the Context of War. 2025. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Ukraine/Ukraine_OC_Study.pdf [accesat la 05.11.25].